

TOKIO CRUSH

Een avondje met vriendinnen. We zitten op het dakterras van een restaurant en kijken uit over Omotesandō, een chique wijk in het centrum van Tokio. Alice, Rachel, Nina en ik. Vier Franse vrouwen in Japan. Alice is al een poosje getrouwd, Rachel heeft sinds een paar maanden een vriend.

We zijn alle vier *arasā* (de Japanse verbastering van het Engelse *around thirty*, rond de dertig), wonen al een jaar of vier, vijf in Tokio en spreken vloeiend Japans. We hadden verschillende redenen om hiernaartoe te komen, maar onze ervaringen zijn vergelijkbaar. Single of niet, we staan voor dezelfde uitdagingen, elke dag opnieuw, en dat komt door de levensgrote cultuurverschillen.

Zoals altijd komt het gesprek op de liefde. Ik vertel – in het Frans – over de jongen met wie ik vorige week

naar bed ben geweest. Hoe hij zich verontschuldigde voor zijn penis: ‘Je bent waarschijnlijk groter gewend, hè?’ De meiden schieten in de lach. Toch is het heel herkenbaar, ze hebben allemaal wel zoiets meegemaakt. ‘Maar dan die van vorige maand!’ roept Nina uit. Ze trekt een plechtig gezicht en vertelt dat ze de ‘grootste van heel Japan’ heeft ontdekt. Rachel zegt: ‘Ik vind het eigenlijk wel een fijn maatje. Doet tenminste geen pijn...’ Een snelle blik op de mannen aan het tafeltje naast ons. Gelukkig begrijpen ze niet waar we het over hebben.

‘Hebben Japanners echt zo’n kleintje?’ willen mijn Franse vrienden altijd weten. Het is de meest gestelde vraag sinds ik naar Japan ben verhuisd. Internet heeft het antwoord in twee tellen gevonden: gemiddeld 13,56 centimeter voor de Japanners tegen 15,74 centimeter voor de Fransen. Japanse mannen zijn zich pijnlijk bewust van dit anatomische verschil, sommigen hebben er zelfs een minderwaardigheidscomplex door gekregen – in elk geval tegenover buitenlandse vrouwen.

Ik vertel over mijn nacht met die onzekere man. De date was op een fiasco uitgelopen, hoewel ik wekenlang over hem had gefantaseerd. Mijn vriendinnen waren net zo teleurgesteld als ik. Tot Alice me opvrolijkte: ‘Ach, je hebt er in elk geval een goed verhaal aan overgehouden!’

NAAR TOKIO

Op een dag heb ik mijn koffer gepakt en ben ik samen met mijn hondje Edgar naar Tokio gevlogen. Ik had een werkvakantievisum en dus een verblijfsvergunning voor een jaar. Had ik een speciale reden om die sprong te wagen? Niet echt. Geen verlangen naar iets heel anders, geen romantische breuk met een Fransman, geen hartstochtelijke liefde voor een Japanner. Geen droombaan in het vooruitzicht. Ik sprak niet eens Japans. Ik was van plan om een jaar te blijven, een leuke tijd te hebben en dan weer terug te gaan. En nu, vijf jaar later, ben ik er nog steeds.

Japan was geen onbekend terrein voor me. Ik had er al verschillende reizen gemaakt en hield vooral van Tokio, ook al had ik nooit gedacht dat ik er nog eens zou gaan wonen. Toen, in 2016, zei ik tegen mezelf: ‘Waarom ook niet?’ Ik was achtentwintig. Je kunt tot je dertigste een

werkvakantievizum aanvragen, dus het was nu of nooit. Het besluit kwam in een opwelling, maar dat wil niet zeggen dat ik mijn vertrek niet zorgvuldig voorbereidde. Ik zette genoeg geld opzij om het een paar maanden te kunnen uitzingen en begon aan de stapel papierwerk om Edgar te mogen ‘importeren’. Geen denken aan dat ik zonder hem zou vertrekken. Ik kocht een cursus Japans voor beginners – die ik alleen doorbladerde. Ik ging zo op in de voorbereidingen dat ik me niet eens afvroeg hoe mijn leven in Japan eruit zou zien.

In het vliegtuig, met Edgar in een tas op mijn schoot, dacht ik aan mezelf als dertienjarig schoolmeisje, aan de tijd dat ik de Japanse mode en subculturen ontdekte. Dat meisje had uren op internet gezeten, op forums en blogs van andere Japangekken. Ze had haar Japanse magazines pagina voor pagina verslonden en daarna uitgewisseld. Wat zou ze trots zijn, euforisch. En dat was ik ook.

Na wekenlang speuren had ik vanuit Frankrijk een appartementje gevonden. Dat was niet bepaald simpel geweest, want in Japan had ik nog geen baan of bankrekening en in Frankrijk alleen een adres en telefoonnummer die binnenkort nutteloos zouden zijn. Ik keek ervan op hoe weinig verhuurders honden toelieten. Het appartement lag een paar stations van Gotanda, een wijk met een slechte repu-

tatie: nachtclubs, prostituees en de yakuzu, die er al sinds jaar en dag de dienst uitmaakte. Als Gotanda een mens was, zou het de verkeerde vriend zijn voor wie je ouders je waarschuwen. Maar dat wist ik toen nog niet. Vanuit mijn raam op de eerste verdieping keek ik uit op een beekje en een kersenboom – die ik nooit in bloei zou zien. Het huis was opgedeeld in vier studio's en alles was oud. Op de foto's hadden de kleurige meubels er gezellig retro uitgezien, maar in het echt was het allemaal behoorlijk deprimerend. Ik durfde Edgar niet eens alleen te laten. De golfplaten rammelden bij elke mini-aardbeving. In moderne Japanse gebouwen voel je daar niets van, maar dit krot stond elke week wel een paar keer te trillen.

Naar het buitenland verhuizen is een minder groot feest dan je misschien zou denken. Je moet je inschrijven bij de gemeente. Je melden bij de ambassade. Een bankrekening openen en een telefoonabonnement afsluiten. Om een abonnement te krijgen, heb je een bankrekening nodig; om een bankrekening te openen, heb je een telefoonnummer nodig. Eén grote ellende, maar je ontkomt er niet aan. Het is een overgangsríte. En dat alles in het Japans. Toen ik er net was, kon ik drie dingen zeggen: 'hallo', 'dank u' en 'sorry'. Achteraf snap ik niet hoe ik aan water, gas en internet ben gekomen. Maar ik stond er alleen voor, dus ik moest me zien te redden. Ik had geen andere keuze. On-

danks de taalbarrière, ondanks mijn verlegenheid en mijn gestuntel. Het was een ervaring waar ik later de vruchten van heb geplukt, want zo leerde ik direct om al mijn sociale vaardigheden en taalgevoel aan te spreken. Uit angst om een alinea in een contract te missen (ook al begreep ik niet wat er stond) of onherstelbare fouten te maken.

Drie weken later verhuisden Edgar en ik opnieuw. Ons tweede appartement lag in Kōenji, een wijk waar ik nog nooit van had gehoord. Als ik vertelde waar ik woonde, begonnen Japanners altijd te glimlachen: Kōenji is een alternatieve hippiebuurt met veel tweedehandswinkeltjes en muziekcafés, een omgeving voor muzikanten en feestvierders, die 's avonds laat stomdronken bij het station op straat liggen te slapen. Het appartement was klein, maar schoon en nieuw. Er waren innovatieve snufjes die we in Europa niet kennen, zoals een verwarmde wc-bril en een installatie om het badwater van de vorige dag te recyclen (in Japan gaat men eerst onder de douche en daarna in bad). Over sommige dingen had ik zo mijn twijfels, bijvoorbeeld de koudwaterwasmachine. Ik kocht een pastelgroene fiets en parkeerde die voor de deur. Aan de overkant stond een traditioneel Japans huis met een grote blauwewegen, die in mei bloeide en mijn uitzicht lila kleurde.

Het was tijd om Japans te gaan leren. Eerst de basis onder de knie krijgen en daarna misschien verder voor JLPT 2, het diploma zakelijk Japans. Maar dat had geen haast. Ik wist nog niet dat deze taal mijn grote liefde zou worden. Ik zat in een klasje voor beginners en had elke ochtend drie uur les. Daarna ging ik naar huis en met Edgar wandelen. Ik hoefde geen baan, ik had het naar mijn zin.

Zo verliep mijn eerste winter in Tokio. Het was koud maar zonnig en er lag een blauwachtige sluier over de stad, die tijdens de zonsondergang stralend roze kleurde. Ik klom naar de vijfenveertigste verdieping van het stadskantoor in Shinjuku, vanwaar je de berg Fuji kunt zien. Ik ging naar de kerstverlichting kijken, ik proefde de seizoensspecialiteiten. En ik ging voor het eerst naar de *sentō*, een badhuis vol naakte buurtbewoners.

In het begin moest ik er erg aan wennen: het water was 43 graden en daar kon ik maar een paar minuten tegen. Ik werd meteen zo rood als een kreeft. Maar ik probeerde het nog eens en nog eens. Het lukte me uiteindelijk te ontspannen en op het laatst voelde het hete bad als een kleine luxe, een rustmoment in mijn dag. De *sentō* was een ouderwets etablissement en ik zag baders van alle leeftijden. In de kolossale leren fauteuils bij de ingang bespraken senioren de toestand in de wereld. In een hoekje zond een tv het nieuws uit. Op de vensterbank lag een

stapel kranten, manga's en prullaria. Achter de kassa zat een piepklein, gerimpeld dametje. Op een gehaakt kleedje naast haar stond een plastic display met een QR-code: de link naar de klantenkaart-app. Er was een kleine koelkast met flesjes bier en pakken melk, want dat drink je als je uit bad komt. Een huiselijke sfeer. Ik hield er meteen van. Toen ik de deur van die kleine buurtsentō achter me dichttrok, voelde ik me warm en relaxed. Ik zou er nog vaak terugkomen.

DE IZAKAYA

Twee jaar later haalde ik mijn JLPT 2. Op de avond van de uitslag videobelde ik Nadia, een vriendin die mijn avonturen vanuit Parijs volgt.

Toen ik haar het goede nieuws vertelde, hief ze haar glas: ‘Op je dates! Die hebben je Japans geleerd!’

Mijn dates. De eerste keer dat ik een datingapp downloadde, was dat inderdaad omdat ik mijn Japans wilde verbeteren. Ik koos voor Tinder, net als veel andere buitenlanders die er (in tegenstelling tot op de Japanse datingapps) in hun profiel zetten dat ze op zoek zijn naar een *language partner*. Waarom zou ik het niet eens proberen? Ik kende nog niemand. En ik had niet veel te doen. Maar wat als ik de liefde zou vinden? Mijn visum naderde de vervaldatum, dus ik mocht me niet te veel aan iemand hechten.

Negenentwintig jaar en voor het eerst op Tinder. Ik

voelde een mix van nieuwsgierigheid en opwinding. Ik had een paar flatteuze foto's geüpload en een ultrakorte bio bijgevoegd: er stond alleen in dat ik uit Parijs kwam en in Tokio woonde. Als ik had geweten wat het aanmaken van dat profiel me zou brengen...

Ik was inmiddels fanatiek Japans aan het leren en ging als een speer. Ik voelde me apetrots als ik de zinnestjes uit mijn schoolboeken in het dagelijks leven kon toepassen, aan de kassa van de supermarkt of in een restaurant.

In het voorjaar voelde ik me zeker genoeg om een *arubaito* (vaak afgekort tot *baito*) te nemen, een baantje dat per uur wordt betaald. Je kiest zelf de tijden en het aantal uren dat je werkt. Het systeem is populair bij studenten en gepensioneerden, maar biedt weinig bescherming of rechten. Wel veel vrijheid. Ik ging parttime in een *izakaya* werken, elke avond van vijf tot elf, behalve in het weekend.

Een *izakaya* is een soort herberg waar je komt eten en drinken, meestal met collega's. Een vriendin had me bij de manager geïntroduceerd. Het etablissement lag in de kelder van een kantoortoren in het zakendistrict Akasaka. Ik was de enige buitenlander in het team en niemand sprak Engels. De eerste weken had ik het moeilijk. Ik nam een menukaart mee naar huis om de schrijfwijze en uitspraak

van de gerechten te bestuderen en leerde alle noodzakelijke beleefdheidszinnnetjes uit mijn hoofd. Het Japanse schrift bestaat uit drie alfabetten, waaronder kanji: Chinese karakters met een variabele uitspraak. Ik had ergens gelezen dat de Japanse taal makkelijk is om te spreken, maar moeilijk is om te beheersen. En daar kon ik het alleen maar mee eens zijn.

's Avonds in de izakaya gooide ik al mijn energie in de strijd, altijd met een glimlach op mijn gezicht. Mijn werkkleding was een soort dunne blauwe kimono met een brede gebloemde ceintuur en bijpassende sandalen. Zodra ik die had aantrokken, begroette ik iedereen en ging aan de slag. Ik werkte onvermoeibaar door, in de hoop dat mijn collega's me zouden accepteren.

De klandizie bestond voornamelijk uit mannen die in de toren werkten: kortgeknipte functionarissen in donker kostuum. *Salarymen*. Soms kwamen ze wel drie of vier avonden per week. Na verloop van tijd begonnen de stamgasten me te groeten. Ik was verantwoordelijk voor de drankjes. 'Een rondje bier om mee te beginnen?' Ik rende van de ene tafel naar de andere, met acht pullen tegelijk, en schopte mijn sandalen uit als ik de bestelling naar een van de tatami-kamers moest brengen. Daar hielden groepjes collega's *nomikai*, oftewel drinkfeesten. Dat waren altijd turbulente avonden en na een paar uur had iedereen